

Knjigi je treba priznati bogastvo idej in iskreno težnjo k točni opredelitvi pojmov. Priznati ji je treba tudi, da ne poskuša izolirati prirodnega *landšafta* in *landšaftne sfere* od družbe, da celo govori o »antropogenem landšaftu«, o »mestnem landšaftu«, o »antropogenem landšaftovedeniju«, o »perspektivnem landšaftovedeniju«, ter celo o »landšaftni prognozi«. S te strani je vzpodbudna shema opredelitve današnjih »landšaftnih kompleksov« na str. 192. Shema razlikuje najprej »deviške landšafte« (ki pa obstajajo samo še pod vodno gladino) in »sodobne landšafte«. Zadnji so spet lahko samo teoretski, rekonstruirani (*posstanovlennije*) ali pa spremenjeni (*izmenennije*). Med temi so lahko spet prirodni in antropogeni landšafci in med zadnjimi spet »kulturni« (z ustvarjalnim deležem človeka) in »akulturni« (z negativnimi učinki neracionalnega človekovega posega).

Svetozar Ilešič

J. G. Sauškin, Vvedenije v ekonomičeskuju geografiju. Drugo, dopolnjeno in popravljeno izdanje. Izdatel'stvo Moskovskega Univerziteta, Moskva 1970. Strani 339.

Ko smo leta 1959 v »Geografskem vestniku« poročali o prvem izdanju te Sauškinove pionirske knjige, smo izrazili upanje, da bomo kmalu dobili v roke drugi, tam napovedani del knjige, ki naj bi vseboval obravnavo teritorialne razporeditve dela in tipov gospodarstva, medtem ko je šlo v prvem za gospodarsko vrednotenje elementov prirodnega okolja.

Tega drugega dela Sauškinove knjige na žalost doslej nismo dočakali; v drugem izdanju prvega dela, ki ga imamo pred seboj, o njem celo ni več nikake omembe. To seveda ne pomeni, da spremenjeno izdanje prvega dela za nas ni zanimivo. Zanima nas, v čem so v njem novosti in dopolnitve. Naj samo čisto na kratko označimo najvažnejše med njimi.

Kakor avtor navaja v uvodu, mu je med drugimi pobudami za dopolnitve predvsem močno koristila diskusija o t. i. »enotnosti geografije«. To se zares krepko pozna v uvodnih, načelnih poglavjih dela. Predvsem se tu govori namesto o »sistemu geografskih ved« o »enotnem kompleksu geografskih ved«, ekonomska geografija pa se ne označuje samo kot »geografija proizvodnje«, temveč kot veda o proizvodnih silah v njihovem razmerju do geografskega okolja in do družbene ureditve. Poudarjeno je, da je kompleks geografskih ved kot celota (kratko »geografija«) na meji med prirodnimi in družbenimi vedami in obravnava vzajemno učinkovanje med naravo in družbo, da je torej nekaj »most« med prirodnimi in družbenimi vedami, pri čemer je njen ekonomsko-geografski del na »bregu« družbenih ved. S tem v zvezi Sauškin močneje kot v prvem izdanju poudarja, da imajo geografske vede svoj lastni materialni objekt, in sicer dinamične teritorialne sisteme različnega tipa. V smislu stališč, ki jih je Sauškin zastopal v diskusijah o enotnosti geografije, so oživiljeno napisani tudi odstavki o geografskem okolju, o »spremenjeni naravi« in o »očlovečeni naravi«. »Geografskega okolja torej ne smemo obravnavati samo kot prirodno kategorijo in ga raziskovati samo s stališča naravoslovnih ved, s stališča fizične geografije. Počlovečeno naravo je mogoče proučevati le s pomočjo kompleksa geografskih ved, vključno ekonomsko geografijo« (str. 8).

Med stvarnimi novostmi v knjigi je razen novih podatkov in nekaterih kart, posnetih iz Böschove knjige, značilno nekaj novih poglavij, ki so v skladu z avtorjevim načelnim stališčem vedno bolj v ospredju osnovnega geografskega zanimanja, to je razmerja družbe do prirodnega okolja in prirodnih bogastev. To so med drugim poglavja »Dinamična celotnost geografskega okolja in varstvo narave«, »Delovna sila in njena izraba«, »Morje poplavlja obrežje, človek mu odtrgava zemljo«, »Oskrba z vodo in odvajanje odpadne«, »Vloga vode v razvoju in razmestitvi industrije«, »Naravna in ekonomska rodovitnost prsti«, »Erozija prsti in borba z njo« itd.

Svetozar Ilešič